

ΟΡΟΙ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

11ο Δημοτικό Σχολείο Βύρωνα
Τάξη Ε' 2
Δασκάλα: Σόλα Τσέκου

- > ΤΟ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ
- > ΤΟ ΚΑΤΗΓΟΡΗΜΑ
- > ΤΟ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟ
- > ΣΥΝΔΕΤΙΚΑ ΡΗΜΑΤΑ

ΠΡΟΤΑΣΗ

Η οργανωμένη ομάδα λέξεων που εκφράζει μόνο ένα νόημα, λέγεται **πρόταση**.

Πρόταση υπάρχει όταν μέσα στη φράση υπάρχει **ρήμα** * (εκτός από την περίπτωση των ελλειπτικών προτάσεων).

Οι κύριοι όροι της πρότασης είναι : το **υποκείμενο** και το **κατηγορημα**.

Π.χ. 1. « Τα παιδιά παίζουν.»

Τα παιδιά : υποκείμενο

Παίζουν : κατηγορημα

2. «Ο Κώστας είναι μαθητής.»

Ο Κώστας : υποκείμενο

είναι μαθητής : κατηγορημα

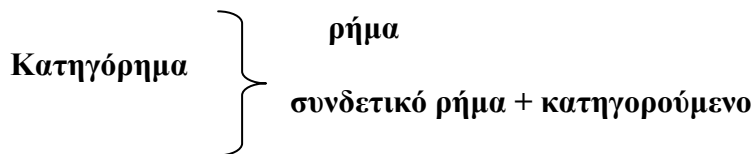
Το **υποκείμενο** φανερώνει για **ποιον** γίνεται ο λόγος μέσα στην πρόταση.

Το **κατηγορημα** είναι η λέξη ή οι λέξεις που φανερώνουν **εκείνο που λέγεται για το υποκείμενο** μέσα στην πρόταση.

Στο 1ο παράδειγμα κατηγορημα είναι το **ρήμα παίζουν**.

Στο 2ο παράδειγμα κατηγορημα είναι οι **λέξεις είναι μαθητής**.

ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΤΗΓΟΡΗΜΑ

- Η Ελένη **είναι** δασκάλα.
 ← →
 κατηγορημα

είναι : συνδετικό ρήμα,
δασκάλα: κατηγορούμενο

- Ο δάσκαλος **φαίνεται** αυστηρός.
 ← →
 κατηγορημα

φαίνεται: συνδετικό ρήμα,
αυστηρός: κατηγορούμενο

- Ο κ. Σπυρόπουλος **εκλέχθηκε** βουλευτής.
 ← →
 κατηγορημα

εκλέχθηκε: συνδετικό ρήμα,
βουλευτής: κατηγορούμενο

- Ο Σωτήρης **έγινε** ηθοποιός.
 ← →
 κατηγορημα

έγινε: συνδετικό ρήμα,
ηθοποιός: κατηγορούμενο

Ως **συνδεδετικά ρήματα** χρησιμοποιούνται τα ρήματα:

είμαι, γίνομαι (κυρίως συνδεδετικά)

βρίσκομαι, γεννιέμαι, στέκομαι, θεωρούμαι, ονομάζομαι, εκλέγομαι, φαίνομαι, παρουσιάζομαι, αποδεικνύομαικ.α

Το **κατηγορούμενο** βρίσκεται, **συνήθως**, σε πτώση **Ονομαστική**, συμφωνεί με το υποκείμενο.

Μπορεί όμως να βρίσκεται σε πτώση **Γενική**.

- Π.χ. - Τα φαγητά είναι **της ώρας**.
- Το τετράδιο είναι **του Νίκου**.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

Στις παρακάτω προτάσεις να υπογραμμίσετε με κόκκινο μολύβι το **υποκείμενο** και με μαύρο το **ρήμα** και να τα γράψετε στην παρένθεση.

1. Τα παιδιά μπήκαν στην αίθουσα. (υποκείμενο.....ρήμα.....)
2. Ο θεός περιποιείται τα φυτά του. (υποκείμενο.....ρήμα.....)
3. Η Κέλλυ αγόρασε βιβλία. (υποκείμενο.....ρήμα.....)
4. Ο αδελφός μου γράφει γράμμα. (υποκείμενο.....ρήμα.....)
5. Ο δάσκαλος άνοιξε το παράθυρο. (υποκείμενο.....ρήμα.....)
6. Ο Βαγγέλης παίζει μπάλα. (υποκείμενο.....ρήμα.....)
7. Η μητέρα μαγειρεύει φαγητό. (υποκείμενο.....ρήμα.....)
8. Η γιαγιά πηγαίνει στην εκκλησία. (υποκείμενο.....ρήμα.....)

Στις παρακάτω προτάσεις να υπογραμμίσετε με κόκκινο μολύβι το **συνδεδετικό ρήμα** και με μαύρο το **κατηγορούμενο** και να τα γράψετε στην παρένθεση .

1. Ο αδελφός του υπηρετεί φαντάρος. (συνδ.ρήμακατηγ.....)
2. Το ποτάμι είναι βαθύ. (συνδ.ρήμακατηγ.....)
3. Η σκάλα είναι μαρμάρινη. (συνδ.ρήμακατηγ.....)
4. Το σχολείο μας είναι δωδεκαθέσιο. (συνδ.ρήμακατηγ.....)
5. Ο Μιχάλης θεωρείται ήσυχος παιδί. (συνδ.ρήμακατηγ.....)
6. Η θεωρία μου αποδείχθηκε λάθος. (συνδ.ρήμακατηγ.....)
7. Δε φταίει αυτός που γεννήθηκε φτωχός. (συνδ.ρήμακατηγ.....)
8. Φωτοσύνθεση ονομάζεται το φαινόμενο ..(συνδ.ρήμακατηγ.....)
9. Η Ροδόπη εκλέχθηκε πρόεδρος της τάξης. (συνδ.ρήμακατηγ.....)

